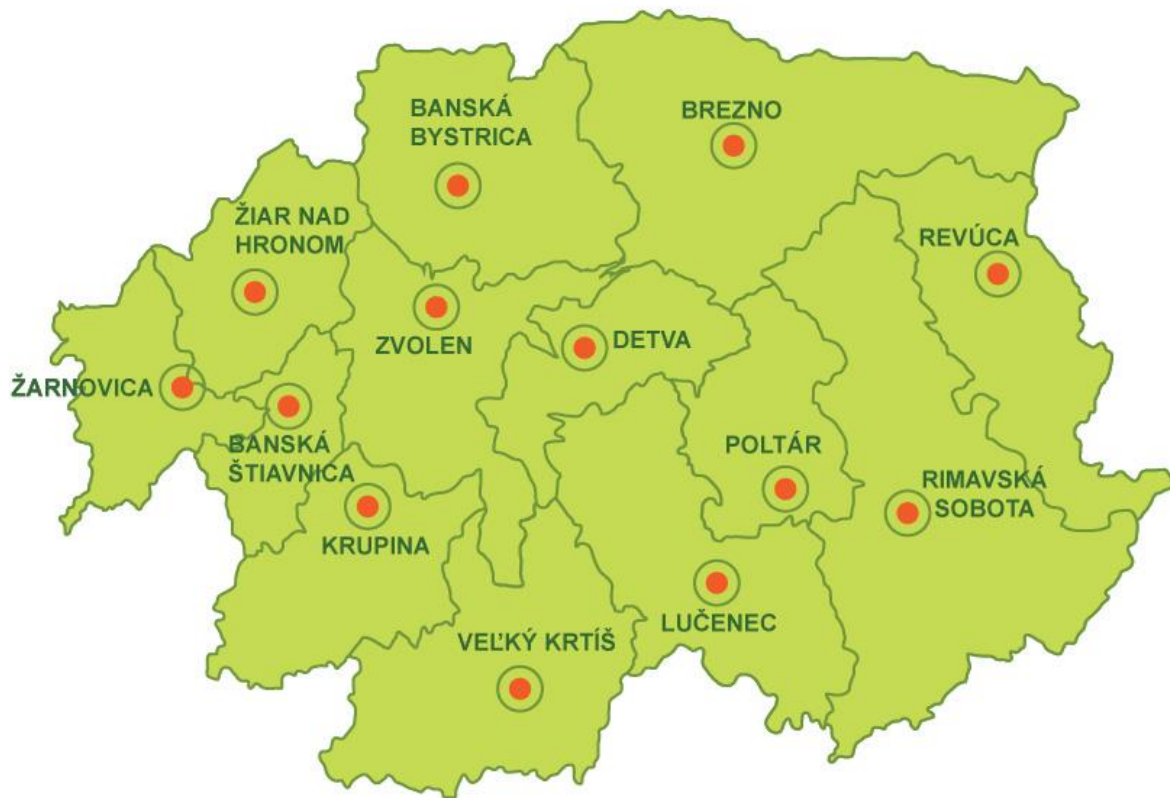

Regionálna integrovaná územná stratégia Banskobystrického kraja

SPRÁVA O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU
podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

November 2015

Obsah

I. Základné údaje o obstarávateľovi	3
II. Základné údaje o strategickom dokumente	3
III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia	8
1. Informácie o súčasnom stave životného prostredia vrátane zdravia a jeho pravdepodobný vývoj, ak sa strategický dokument nebude realizovať.	8
2. Informácia vo vzťahu k environmentálne obzvlášť dôležitým oblastiam, akými sú navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti a pod.	11
3. Charakteristika životného prostredia vrátane zdravia v oblastiach, ktoré budú významne ovplyvnené.	14
4. Environmentálne problémy vrátane zdravotných problémov, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu.	16
5. Environmentálne ciele vrátane zdravotných cieľov zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, ako aj to, ako sa zohľadnili počas prípravy strategického dokumentu.	19
IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu vrátane zdravia	20
1. Pravdepodobne významné environmentálne vplyvy na životné prostredie a vplyvy na zdravie (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne aj negatívne).	20
V. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie	21
1. Opatrenia na odvrátenie, zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia, ktoré by mohli vyplývať z realizácie strategického dokumentu.	21
VI. Dôvody pre výber zvažovaných alternatív a popis toho, ako bolo vykonané vyhodnotenie, vrátane ťažkostí s poskytovaním potrebných informácií, ako napr. technické nedostatky alebo neurčitosti	21
VII. Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie	22
VIII. Pravdepodobne významné cezhraničné environmentálne vplyvy, vrátane vplyvov na zdravie	22
IX. Netechnické zhrnutie poskytnutých informácií	22
X. Informácia o ekonomickej náročnosti (ak to charakter a rozsah strategického dokumentu umožňuje)	23
XI. Miesto a dátum vypracovania	24
XII. Potvrdenie správnosti údajov	26
XII. 1. Meno spracovateľa	26
XII. 2. Meno oprávneného zástupcu navrhovateľa	26

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie.

Banskobystrický samosprávny kraj

2. Identifikačné číslo

37828100

3. Sídlo.

Banskobystrický samosprávny kraj, Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, od ktorého možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente, a miesto na konzultácie.

Ing. Daniela Bímová, vedúca oddelenia regionálneho rozvoja, Nám. SNP 23, 974 01 Banská Bystrica, tel.: 048/4325113, e-mail: daniela.bimova@bbsk.sk

Mgr. Jana Majeríková, oddelenie regionálneho rozvoja, koordinátorka Regionálnej integrovanej územnej stratégie Banskobystrického kraja, Nám. SNP 23, 974 01 Banská Bystrica, tel.: 048/4325150, e-mail: jana.majerikova@bbsk.sk

II. Základné údaje o strategickom dokumente

1. Názov.

Regionálna integrovaná územná stratégia Banskobystrického kraja

2. Územie.

Regionálna integrovaná územná stratégia Banskobystrického samosprávneho kraja zahŕňa územie v jeho administratívnych hraniciach. Osobitná pozornosť je venovaná krajskému mestu Banská Bystrica spolu s jeho mestským funkčným územím: Badín, Dolný Harmanec, Harmanec, Horné Pršany, Hronsek, Kordíky, Králiky, Kynceľová, Malachov, Nemce, Riečka, Selce, Slovenská Ľupča, Tajov, Špania Dolina a Vlkanová.

3. Dotknuté obce.

Dotknuté sú všetky obce Banskobystrického samosprávneho kraja

4. Dotknuté orgány.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Nám Slobody 6, 810 05 Bratislava

Ministerstvo životného prostredia SR, Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava

Ministerstvo hospodárstva SR, Mierová 19, 827 15 Bratislava

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava

Ministerstvo zdravotníctva SR, IKŽ, 830 07 Bratislava, P.O.BOX 52

Ministerstvo kultúry SR, Nám. SNP č.33, 813 31 Bratislava

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Špitalská 4, 816 43 Bratislava

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Stromová 1, 813 31 Bratislava

Krajský pamiatkový úrad, Lazovná 8, 975 65 Banská Bystrica

Okresný úrad Banská Bystrica – Odbor CO a krízového riadenia, Nám. Ľ.Štúra 1, 974 01 Banská Bystrica

Okresný úrad Banská Bystrica – Odbor opravných prostriedkov, Nám. Ľ.Štúra 1, 974 01 Banská Bystrica

Okresný úrad Banská Štiavnica, Križovatka 4, 969 01 Banská Štiavnica

Okresný úrad Brezno, Nám. M.R.Štefánika 40, 977 01 Brezno

Okresný úrad Detva, J.G. Tajovského 1462/9, 962 12 Detva

Okresný úrad Krupina, ČSA 2190/3, 963 01 Krupina

Okresný úrad Lučenec, Námestie republiky 26, 984 01 Lučenec

Okresný úrad Poltár, Železničná 2, 987 01 Poltár
Okresný úrad Revúca, Komenského 40, 050 01 Revúca
Okresný úrad Rimavská Sobota, Nám. M. Tompu 2, 979 01 Rimavská Sobota
Okresný úrad Veľký Krtíš, Nám. A.H. Škultétyho 11, 990 01 Veľký Krtíš
Okresný úrad Zvolen, Námestie SNP 35/48, 961 08 Zvolen
Okresný úrad Žarnovica, Bystrická 53, 966 81 Žarnovica
Okresný úrad Žiar nad Hronom, Nám. matice slovenskej 8, 965 01 Žiar nad Hronom
Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Cesta k nemocnici 1, 975 56 Banská Bystrica
Košícký samosprávny kraj, Nám. Maratónu mieru 1, 042 66 Košice
Prešovský samosprávny kraj, Námestie mieru 2, 080 01 Prešov
Žilinský samosprávny kraj, Komenského 48, 011 09 Žilina
Trenčiansky samosprávny kraj, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín
Nitriansky samosprávny kraj, Rázusova 24, 949 01 Nitra
Mestá a obce na území BBSK (516)

5. Schvaľujúci orgán.

5.1. Orgán kompetentný na schválenie

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

5.2. Druh schvaľovacieho dokumentu

Rozhodnutie Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

6. Obsah a hlavné ciele strategického dokumentu a jeho vzťah k iným strategickým dokumentom

Hlavným účelom Regionálnej integrovanej územnej stratégie Banskobystrického kraja je zlepšiť kvalitu života obyvateľov zvýšením účinnosti strategického plánovania a rozhodovania pri realizácii rozvojových politík podporovaných zo zdrojov Európskych štrukturálnych a investičných fondov a to predovšetkým prostredníctvom integrácie tvorcov rozvojových politík s národným dosahom a inštitúcií realizujúcich tieto rozvojové politiky ďalej v území, či už na regionálnej alebo miestnej úrovni. RIÚS BBK sústreďuje investície do presne definovaného priestoru Banskobystrického kraja a jeho budúcich funkčných území vrátane mestskej funkčnej oblasti. Obsahovo RIÚS BBK vychádza z platného Programu hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2007-2013, z územno-plánovacej dokumentácie BBK, ako i ďalších rozvojových koncepcných dokumentov na regionálnej a miestnej úrovni (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica 2014 – 2020). RIÚS BBK je štruktúrovaný do troch základných častí t.j. analytická časť, strategická časť a vykonávacia časť v zmysle jednotnej záväznej osnovy pre spracovateľa a jednotlivých príloh.

6.1. Obsah strategického dokumentu

Štruktúra obsahu strategického dokumentu:

ÚZEMIE BANSKOBYSSTRICKÉHO KRAJA

PRIORITNÁ OS Č. 1: BEZPEČNÁ A EKOLOGICKÁ DOPRAVA NA ÚZEMÍ BANSKOBYSSTRICKÉHO KRAJA

Investičná Priorita 1.1: Posilnenie Regionálnej Mobility Prepojením Sekundárnych A Terciárnych Uzlov S Infraštruktúrou Ten-T Vráťane Multimodálnych Uzlov Na Území Banskobystrického Kraja A MFO Mesta Banská Bystrica

- Špecifický cieľ 1.1: Zlepšenie dostupnosti k cestnej infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy s dôrazom na rozvoj multimodálneho dopravného systému na území BBK.

Investičná priorita 1.2: Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých, vrátane nízkohlukových a nízkouhlíkových dopravných systémov vrátane vnútrozemských vodných ciest a námornej

dopravy, prístavov, multimodálnych prepojení a letiskovej infraštruktúry v záujme podpory udržateľnej regionálnej a miestnej mobility na území bbk

- Špecifický cieľ 1.2.1: Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy na území BBK
- Špecifický cieľ 1.2.2: Zvyšovanie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb)

PRIORITNÁ OS 2: ZLEPŠENIE PRÍSTUPU K EFEKTÍVNYM A KVALITNEJŠÍM VEREJNÝM SLUŽBÁM V BANSKOBYSSTRICKOM KRAJI

Investičná priorita 2.1: Investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry, ktoré prispievajú k celoštátnemu, regionálnemu a miestnemu rozvoju bbk, znižujú nerovnosť z hľadiska zdravotného postavenia, podporujú sociálne začleňovanie prostredníctvom lepšieho prístupu k sociálnym, kultúrnym a rekreačným službám a prechod z inštitucionálnych služieb na komunitné.

- Špecifický cieľ 2.1.1: Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení BBK z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku na komunitnej úrovni.
- Špecifický cieľ 2.1.2: Modernizovať zdravotnícku infraštruktúru za účelom integrácie primárnej zdravotnej starostlivosti

Investičná priorita 2.2: Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom vývoja vzdelávacej a výcvikovej infraštruktúry

- Špecifický cieľ 2.2.1: Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl za účelom vytvárania študijných schopností a sociálnej integrácie detí a zosúladenia súkromného a pracovného života rodičov na území Banskobystrického kraja
- Špecifický cieľ 2.2.2: Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl
- Špecifický cieľ 2.2.3 Zvýšenie počtu žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní

PRIORITNÁ OS Č. 3: MOBILIZÁCIA KREATÍVNEHO POTENCIÁLU V REGIÓNE BANSKOBYSSTRICKÉHO KRAJA A MESTSKEJ FUNKČNEJ OBLASTI MESTA BANSKÁ BYSTRICA

Investičná priorita 3.1 Podpora rastu priaznivého pre zamestnanosť, a to rozvíjaním vnútorného potenciálu ako súčasť územnej stratégie pre konkrétne oblasti vrátane konverzie upadajúcich priemyselných regiónov a posilnenia prístupnosti a rozvoja špecifických prírodných a kultúrnych zdrojov

- Špecifický cieľ 3.1. Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom sektore prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu a netechnologických inovácií

STRATEGICKÁ PRIORITA 4: ZLEPŠENIE KVALITY ŽIVOTA V REGIÓNE BANSKOBYSSTRICKÉHO KRAJA S DÔRAZOM NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Investičná priorita 4.2 Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec týchto požiadaviek

- Špecifický cieľ 4.2.1 Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie

Investičná priorita 4.3 Prijímanie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných lokalít (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženia znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku.

- Špecifický cieľ 4.3.1 Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmeny klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia a hluku.

MESTSKÁ FUNKČNÁ OBLASŤ KRAJSKÉHO MESTA BANSKÁ BYSTRICA

STRATEGICKÁ PRIORITA 1: BEZPEČNÁ A EKOLOGICKÁ DOPRAVA NA ÚZEMÍ MFO MESTA BANSKÁ BYSTRICA

Cieľ strategickej priority 1 v IÚS MFO mesta Banská Bystrica je formulovaný ako globálny cieľ - podporovať udržateľný miestny dopravný systém s dôrazom na mobilitu a zlepšenie dostupnosti verejných služieb a reagovať na špecifické potreby a kľúčové výzvy územia MFO.

Banská Bystrica v súlade s miestnym/regionálnym plánom udržateľnej dopravy a to:

- zabezpečiť prepojenie MFO mesta Banská Bystrica na nadradenú cestnú sieť na území BBK a posilniť väzby mesta najmä v rámci územia vybudovaním, rekonštrukciou a modernizáciou vybraných úsekov ciest podľa schváleného Regionálneho master plánu,
- posilniť vnútroregionálnu mobilitu v rámci územia MFO Banská Bystrica,
- dosiahnuť efektívne prepojenie mestských častí, jadrového mesta a obcí MFO Banskej Bystrice a vidieckych území budovaním systému udržateľnej, bezpečnej a ekologickej dopravy a vybudovaním miestneho integrovaného dopravného systému ako súčasti IDS na území BBK,
- postupne budovať mestský vonkajší a vnútorný okruh,
- zlepšiť mestskú a prímestskú mobilitu osôb podporou všetkých typov udržateľnej dopravy v mestskej funkčnej oblasti.

Investičná priorita 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prepojením sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T vrátane multimodálnych uzlov na území MFO Banská Bystrica

- Špecifický cieľ 1.1: Zlepšenie dostupnosti k cestnej infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy s dôrazom na rozvoj multimodálneho dopravného systému na území MFO Banská Bystrica.

Investičná priorita 1.2: Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých, vrátane nízkohlukových, a nízkouhlíkových dopravných systémov vrátane vnútrozemských vodných ciest a námornej dopravy, prístavov, multimodálnych prepojení a letiskovej infraštruktúry v záujme podpory udržateľnej regionálnej a miestnej mobility na území MFO mesta Banská Bystrica

- Špecifický cieľ 1.2.1: Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy na území MFO mesta Banská Bystrica
- Špecifický cieľ 1.2.2: Zvyšovanie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb na území MFO mesta Banská Bystrica

STRATEGICKÁ PRIORITA 2: ZLEPŠENIE PRÍSTUPU K EFEKTÍVNYM A KVALITNEJŠÍM VEREJNÝM SLUŽBÁM NA ÚZEMÍ MFO MESTA BANSKÁ BYSTRICA

Investičná priorita 2.1: Investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry, ktoré prispievajú k celoštátnemu, regionálnemu a miestnemu rozvoju BBK, znižujú nerovnosť z hľadiska zdravotného postavenia, podporujú sociálne začleňovanie prostredníctvom lepšieho prístupu k sociálnym, kultúrnym a rekreačným službám a prechod z inštitucionálnych služieb na komunitné.

- Špecifický cieľ 2.1.1: Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení BBK z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku na komunitnej úrovni
- Špecifický cieľ 2.1.2: Modernizovať zdravotnícku infraštruktúru za účelom v integrácie primárnej zdravotnej starostlivosti

Investičná priorita 2.2: Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom vývoja vzdelávacej a výcvikovej infraštruktúry.

- Špecifický cieľ 2.2.1: Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl za účelom vytvárania študijných schopností a sociálnej integrácie detí a zosúladenia súkromného a pracovného života rodičov
- Špecifický cieľ 2.2.2: Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl
- Špecifický cieľ 2.2.3: Zvýšenie počtu žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní

STRATEGICKÁ PRIORITA 3 – MOBILIZÁCIA KREATÍVNEHO POTENCIÁLU V REGIÓNE BANSKOBYSSTRICKÉHO KRAJA A MESTSKEJ FUNKČNEJ OBLASTI MESTA BANSKÁ BYSTRICA

Investičná priorita 3.1 Podpora rastu priaznivého pre zamestnanosť, a to rozvíjaním vnútorného potenciálu ako súčasti územnej stratégie pre konkrétne oblasti vrátane konverzie upadajúcich priemyselných regiónov a posilnenia prístupnosti a rozvoja špecifických prírodných a kultúrnych zdrojov

- Špecifický cieľ 3.1.: Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom sektore prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu a netechnologických inovácií

Špecifický cieľ 3.1 v podmienkach RIÚS Banskobystrického kraja v rámci IÚS MFO mesta Banská Bystrica - sa bude realizovať prostredníctvom integrovaného projektu „Kreatívna zóna – priestor pre rozvoj kreatívneho talentu prostredníctvom vybudovania kreatívneho centra v meste Banská Bystrica“ s prepojením na iné existujúce priestory v meste Banská Bystrica prostredníctvom najmä virtuálnej integrácie a tzv. mäkkými aktivitami.

STRATEGICKÁ PRIORITA 4: ZLEPŠENIE KVALITY ŽIVOTA V MESTSKEJ FUNKČNEJ OBLASTI MESTA BANSKÁ BYSTRICA S DÔRAZOM NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Investičná priorita 4.2: Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec týchto požiadaviek

- Špecifický cieľ 4.2.1: Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie

Investičná priorita 4.3 :Prijímanie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných lokalít (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženia znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku.

- Špecifický cieľ 4.3.1: Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmeny klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia a hluku.

III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

1. Informácie o súčasnom stave životného prostredia vrátane zdravia a jeho pravdepodobný vývoj, ak sa strategický dokument nebude realizovať.

Ovzdušie

Ovzdušie a jeho kvalita sú v prevažnej miere ovplyvňované činnosťou človeka, najmä priemyslom, dopravou a aktivitami v sídlach. Medzi najzávažnejšie dlhodobom monitorované znečisťujúce látky patria oxidy sýry, dusíka, oxid uhoľnatý, uhľovodíky, organické látky a prachové častice. Úroveň znečistenia ovzdušia je sledovaná prostredníctvom monitorovacieho systému kvality ovzdušia v rámci ktorého sa na dlhodobom meraní kvality ovzdušia regiónu podieľa SHMÚ a príslušné Regionálne úrady verejného zdravotníctva. Sieť SHMÚ tvoria v rámci regiónu štyri meracie stanice Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia a jedna monitorovacia stanica Regionálnej monitorovacej siete kvality ovzdušia a zrážok na Chopku (patrí do Žilinského kraja). Na území kraja sa nachádzajú aj meracie stanice ostatných prevádzkovateľov – v Hriňovej lokalita Hukavský grúň a lokalita Predná Poľana, ktorých vlastníkom je NLC Zvolen.

Na základe výsledkov monitorovacieho systému kvality ovzdušia je možné konštatovať, že územie Banskobystrického kraja predstavuje z hľadiska čistoty ovzdušia nehomogénny celok. Minimálne alebo mierne znečistenie ovzdušia je v severovýchodných a juhozápadných častiach kraja, naopak najintenzívnejšie znečistenie sa nachádza v okolí najväčších miest Banská Bystrica a Zvolen, ako aj v priemyselných aglomeráciách (Žiar nad Hronom, Hnúšťa).

V kraji máme vymedzené oblasti riadenia kvality ovzdušia s nasledovnými charakteristikami:

Vymedzená oblasť riadenia kvality ovzdušia	Znečisťujúca látka	Plocha (km²)	Počet obyvateľov
Územia mesta Hnúšťa a miestnych častí Brádko, Hačava, Likier, Polom, mesta Tisovec a miestnej časti Rimavská Píla a obce Rimavské Brezovo	PM10	191	12 100
Územie mesta Banská Bystrica	PM 10	103	80 466
Územia obcí Jelšava, Lubeník, Chyžné, Magnezitovce, Mokrý Lúka, Revúcka Lehota	PM 10	109	6 139
Územia mesta Žiar nad Hronom a obce Ladomerská Vieska	PM 10	50	20 569

Zdroj: SHMÚ

Prejavy klimatickej zmeny

V súvislosti s prebiehajúcou klimatickou zmenou začína byť aktuálna otázka adaptácie krajiny a ľudských činností na jej prejavy a vplyvy.

Prognózy vývoja klimatickej zmeny a jej dopadov na územie Slovenska boli formulované v 6. Národnej správe SR o klimatickej zmene, vydané v roku 2013 MŽP SR. Pre potreby prognózy vývoja klimatickej zmeny na území BBSK je vhodné využiť aj výsledky „Prípadovej štúdie

pre povodie rieky Tisa“, vypracovanej v rámci programu ESPON 2013. Indikátory zmeny v tejto štúdii vychádzajú z referenčného časového rámca 1961 - 1990, vzťahnutého ku projektovanému obdobiu 2071 - 2100. Stručne sa tieto prognózy dajú zhrnúť nasledovne:

- Počet dní s výskytom mrazu klesne zo súčasných 130 na 55,
- Zrážky v zimných mesiacoch výrazne stúpnu a v letných mesiacoch klesnú,
- Počet dní so snehovou pokrývkou klesne približne o polovicu.

Z hľadiska vodného režimu krajiny je na základe týchto predpokladov možné konštatovať, že väčšina ročných zrážok spadne v období vegetačného pokoja a keďže sa kvôli vyšším teplotám voda nebude môcť dočasne ukladať vo forme snehovej pokrývky, relatívne rýchlo z krajiny odtече. V letnom období preto veľmi pravdepodobne vzniknú situácie, počas ktorých budú rastlinné a živočíšne spoločenstvá, rovnako ako aj človek, pociťovať nedostatok vody.

Znečistenie vôd

Povrchové vody

Na území Banskobystrického kraja sa kvalita povrchových vôd sleduje v 17 odberných miestach z toho v čiastkovom povodí Hrona - 8, v čiastkovom povodí Ipeľ-6 a v čiastkovom povodí Slaná-3.

Najvýznamnejšie vplyvy na stav útvarov povrchových vôd majú hydromorfologické zmeny, vypúšťanie odpadových vôd z komunálnych aglomerácií nad 10 000 EO, významné priemyselné a iné zdroje znečistenia environmentálne záťaže v povodí a difúzne znečistenie z neodkanalizovaných obcí a poľnohospodárstva.

Podzemné vody

Ich kvalita sa sleduje v 4 útvaroch podzemných vôd v kvartérnych sedimentoch a v 11 útvaroch podzemných vôd v predkvartérnych horninách.

Stav útvarov podzemných vôd

Čiastkové povodie rieky Hron	útvary podzemných vôd kvartérnych sedimentov sú v zlom chemickom stave, ktorý je spôsobený znečistením z bodových i difúzných zdrojov znečistenia,
	útvary predkvartérnych hornín sú v dobrom chemickom stave. Zlý kvantitatívny stav je identifikovaný v slovenskej časti Stredoslovenských neovulkanitov,
Čiastkové povodie rieky Ipeľ	útvary podzemných vôd kvartérnych sedimentov sú v zlom chemickom stave, ktorý je spôsobený znečistením z bodových i difúzných zdrojov znečistenia,
	útvary predkvartérnych hornín sú v dobrom stave s výnimkou jedného vodného útvaru. Útvary podzemných vôd sú v dobrom kvantitatívnom stave,
Čiastkové povodie rieky Slaná	útvary podzemných vôd kvartérnych sedimentov sú v zlom chemickom stave v dôsledku znečistenia z bodových i difúzných zdrojov,
	u útvarov predkvartérnych hornín je v zlom chemickom stave útvar situovaný v dolnej časti povodia. Do povodia Slanej zasahuje i útvar so zlým kvantitatívnym stavom – menovite neovulkanity Pokorádzkej tabule.

Zdroj : SHMÚ

Degradácia pôdných zdrojov

Stupeň degradácie pôd ovplyvňuje ich genetické vlastnosti, typické pre jednotlivé pôdne typy a druhy a človek svojimi aktivitami. Najzávažnejšie faktory ľudskej činnosti spôsobujúce degradáciu pôdy sú hospodárenie na poľnohospodárskych a lesných pôdach a emisný spád. V prírodných podmienkach BBSK, vznikli prevažne kambizeme (hnedé pôdy), ktoré tvoria približne 50% pôdneho krytu kraja. Pre tieto pôdy je typická ich vyššia náchylnosť na eróziu a zhutňovanie.

Pôdnou eróziou je ohrozovaných väčšina poľnohospodárskych pôd BBSK.

Kraj	Kategória eróznej ohrozenosti			
	Žiadna až slabá erózia	Strená erózia	Silná erózia	Extrémna erózia
BBSK	24,43	23,69	23,52	28,36

Zdroj: VÚPOP

Environmentálne záťaž a odpady

V kraji sa podľa Informačného systému environmentálnych záťaží nachádza 119 lokalít s pravdepodobnou environmentálnou záťažou, 42 lokalít s potvrdenou environmentálnou záťažou a 94 lokalít, ktoré už boli rekultivované alebo na nich prebiehajú sanačné práce.

Približne 38% zo všetkých lokalít s pravdepodobnou environmentálnou záťažou tvoria skládky odpadu, nasledujú lokality s poľnohospodárskou činnosťou, ktoré tvoria 21% podiel, potom lokality s priemyselnou výrobou so 14% podielom a lokality s ťažbou rúd tvoria 13% podiel.

V Banskobystrickom kraji sa nachádza celkom 42 potvrdených environmentálnych záťaží. Potvrdené environmentálne záťaž boli vytvorené prevažne činnosťou spojenou s priemyselnou výrobou s 33% podielom, ďalej 19% vzniklo skládkovaním odpadov a 19% potvrdených záťaží činnosťou vo vojenských areáloch.

Na území kraja je evidovaných 15 prevádzkovaných skládok komunálneho odpadu, 23 skládok s ukončenou prevádzkou, 11 uzatvorených a rekultivovaných skládok, 21 odvezených/upravených skládok a 122 opustených skládok bez prekrytia.

1.1. Pravdepodobný vývoj, ak sa strategický dokument nebude realizovať

V prípade, že sa Program nebude realizovať, budú naďalej pretrvávajú problémy v oblasti zachovania biodiverzity, kvality prírodných zdrojov, najmä kvality vody a pôdy, zdravia a kvality života obyvateľov vidieka ako i problémy súvisiace v dôsledku pôsobenia klimatickej zmeny. Ide o nasledovné problémy:

V oblasti zachovania biodiverzity a genofondu

- pretrvávajú nízkej ekologickej stability v poľnohospodársky intenzívne využívaných oblastiach, slabá implementácia revitalizačných a rekultivačných opatrení na obnovenie prirodzených ekosystémov a posilnenie ekologickej stability,
- nízky stupeň aplikácie ekologických foriem poľnohospodárstva, pretrvávajú neudržateľných foriem hospodárenia na poľnohospodárskej a lesnej pôde ,ktoré ohrozujú biodiverzitu poľnohospodárskych a lesných území,
- pretrvávajúce ohrozovanie území európskej sústavy chránených území NATURA 2000 v dôsledku nešetrných praktík v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, pretrvávajú ohrozenia mnohých druhov a spoločenstiev,
- ohrozovanie biodiverzity v dôsledku opúšťania a neobrábania poľnohospodárskych pozemkov, pustnutie a opúšťanie krajiny, úbytok rozlohy poľnohospodársky využívaných plôch, ich zarastanie šírenie sa invázných a nepôvodných druhov,
- ohrozenie genofondu domácich ovocných stromov a ohrozenie druhov a plemien hospodárskych zvierat dlhodobo chovaných na území SR v dôsledku utlmovania výroby,
- ohrozovanie biodiverzity v dôsledku pôsobenia klimatických zmien,
- nízke environmentálne vedomie obyvateľstva, preferencia životného štýlu nekorešpondujúca s princípmi a kritériami trvalo udržateľného rozvoja,
- nízke zapojenie verejnosti do ochrany prírody a biodiverzity a do tvorby vyhovujúceho životného prostredia.

V oblasti kvality prírodných zdrojov

- nedostatočná úroveň zhodnocovania biologicky rozložiteľných odpadov,
- znižovanie schopnosti krajiny zadržiavať vodu v dôsledku nevhodného manažmentu krajiny,
- pretrvávajúci zlý zdravotný stav lesných ekosystémov, poškodzovanie lesných ekosystémov v dôsledku požiarov, škodcov, vetra a pod.,
- postupujúca degradácia pôd (erózia, zhutnenie, deficit živín, strata humusu a mikrobiálnej aktivity, kontaminácia a pod.) v dôsledku aplikácie nevhodných systémov hospodárenia na pôde.
- pokračovanie chemickej degradácie pôd v dôsledku acidifikácie pôd,
- znižovanie obsahu organického uhlíka a schopnosti sekvestrácie uhlíka v pôdach a znižovanie pôdnej úrodnosti,
- rozdrobenosť vlastníctva pôd ako základného výrobného prostriedku,
- pretrvávajúce strety záujmov medzi ekonomickým využitím lesných ekosystémov a plnením ich mimoprodukčných funkcií, najmä medzi ochranou biodiverzity a ochranou vodných zdrojov, absencia adekvátnych osobitných spôsobov obhospodarovania ochranných lesov s preferenciou ich ochrannej funkcie.

V oblasti kvality života a zdravia obyvateľstva

- slabá hospodárska základňa vidieckych sídiel, nedostatok pracovných príležitostí na vidieku, vysoká nezamestnanosť, čo sa následne prejavuje na celkovej kvalite života,
- pretrvávajúca nízka zamestnanosť v oblasti poľnohospodárstva, nízke priemerné zárobky pracovníkov poľnohospodárstva, čo podmieňuje následne nižšiu životnú úroveň vidieckeho obyvateľstva,
- pretrvávajúce zamestnania starších a menej kvalifikovaných zamestnancov v poľnohospodárstve,
- nízka pridaná hodnota poľnohospodárskych a lesných produktov,
- útlm poľnohospodárskej výroby spojený s odbytovou krízou na domácom trhu, transformáciou, zánikom nepoľnohospodárskych aktivít a následne i nízkym podielom diverzifikačných aktivít,
- nedostatočná príprava farmárov uchádzať sa o rôzne formy podpory,
- nedostatočné využitie kultúrnych daností vidieckych oblastí a ich slabá propagácia,
- výrazné regionálne disproporcie medzi rozvojom vidieckych sídiel, najmä zaostávanie rozvoja vidieckych sídiel v marginálnych regiónoch.

2. Informácia vo vzťahu k environmentálne obzvlášť dôležitým oblastiam, akými sú navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti a pod.

Rôznorodosť abiotických podmienok Banskobystrického kraja daná najmä pestrým geologickými podmienkami, vertikálnym rozpätím územia, geomorfologickými a klimatickými pomermi vytvára podmienky pre veľkú rozmanitosť biotopov, ktorá podmieňuje i vysokú biodiverzitu rastlinných a živočíšnych spoločenstiev. Na území kraja sa vyskytujú nasledovné environmentálne dôležité oblasti:

Veľkoplošné chránené územia (VCHÚ) - národné parky (NP) a chránené krajinné oblasti (CHKO)

Kategória a názov	Okres	Celková výmera (ha)	Z toho výmera v kraji (ha)	Celková výmera OP (ha)	Z toho výmera OP v kraji (ha)
NP Nízke Tatry	BB, BR	72 842	19 042	110 162	63 944
NP Muránska planina	BR, RA, RS	20 138	20 138	21 698	21 698
NP Veľká Fatra	BB	40 371	4 888	26 133	1 628
NP Slovenský raj	BR	19 763	526	13 011	0
NP Slovenský kras	RA	34 611	0	11 742	1 576
CHKO Poľana	BB, BR, ZV, DT	20 360	20 360	x	x
CHKO Cerová vrchovina	LC, RS	16 771	16 771	x	x
CHKO Štiavnické vrchy	BS, KA, ZC, ZH, ZV	77 630	66 390	x	x
CHKO Ponitrie	ZV, ZH	37 665	6 115	x	x
Spolu		340 151	154 230	182 746	88 846

Zdroj: ŠOP SR

Maloplošné chránené územia (MCHÚ)

Kategória	Počet	Celková výmera (ha)	Z toho výmera v kraji (ha)	Celková výmera OP (ha)	Z toho výmera OP v kraji (ha)
Chránený areál	39	761,3813	761,3813	0,0000	0,0000
Prírodná rezervácia	86	3 181,8849	3 102,7649	29,2675	29,2675
Národná prírodná rezervácia	34	7 997,4513	7 764,9295	644,4088	644,4088
Prírodná pamiatka	54	267,6756	267,6756	294,4385	294,4385
Národná prírodná pamiatka	10	10,1820	10,1820	388,6145	388,6145
Spolu	223	12 218,5751	11 906,9333	1 356,7293	1 356,7293

Zdroj: ŠOP SR

Sústava NATURA 2000 predstavuje sústavu chránených území členských krajín EÚ, ktorú tvoria: dva typy území a to:

- osobitné územia ochrany vyhlasované na základe smernice o biotopoch v národnej legislatíve označené ako **územia euróBBSKeho významu (ÚEV)**, ktoré zahŕňajú lokality s biotopmi euróBBSKeho významu alebo druhy euróBBSKeho významu,
- osobitne chránené územia vyhlasované na základe smernice o vtákoch v národnej legislatíve označené ako **chránené vtáčie územia (CHVÚ)**, zahŕňajú biotopy druhov vtákov euróBBSKeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov.

Prehľad o ÚEV v Banskobystrickom samosprávnom kraji

Okres	Územie európskeho významu
Banská Bystrica	Badinský prales, Baranovo, Brvnište, Harmanecký Hlboký jarok, Jelšovec, Kopec, Mackov bok, Plavno, Ponická dúbrava, Priboj, Šupín, Alúvium Hrona, Ďumbierské Tatry, Veľká Fatra, Zvolen, Svrčinník, Stará hora
Banská Štiavnica	Dolná Bukovina, Sítno, Stará hora, Tlstý vrch, Skalka, Hodrušská hornatina, Suť,
Brezno	Alúvium Hrona, Bacúšska jelšina, Brezinky, Dobročský prales, Ďumbierské Tatry, Homola, Horné Lazy, Lúky pod Besníkom, Podpoľana, Pohorelské vrchovisko, Rohozníanska jelšina, Suchá, Vrchslatina, Alúvium Hrona, Poľana, Kráľovohorské Tatry, Slovenský raj, Muránska planina, Stolica, Klenovské Blatá, Klenovský Vepor, Rosiarka,
Detva	Detviensky potok, Habaňovo, Javorinka, Kopa, Koryto, Močidlíanska skala, Rohy, Detva
Krupina	Mäsiarsky bok, Stará hora, Tlstý vrch, Skalka, Litava,
Lučenec	Cerová vrchovina, Dálovský močiar, Soví hrad,

Okres	Územie európskeho významu
Revúca	Bradlo, Hodošov les, Lúka pod cintorínom, Lúka pod Úkorovou, Muteň, Teplické stráne, Trešková, Tri peniažky, Muránska planina, Stolica, Drienčanský kras, Alúvium Muráňa
Rimavská Sobota	Beležír, Dechtárske vinice, Drieňové, Pieskovcové chrbty, Pokoradzské jazierka, Rimava, Ťahan, Tisovský kras, Trstie, Vodokáš, Muránska planina, Klenovské Blatá, Klenovský Vepor, Rosiarka, Cerová vrchovina, Drienčanský kras
Veľký Krtíš	Čebovská lesostep, Dedinská hora, Ipeľské hony, Kiarovský močiar, Šelestianska stráň, Cúdenický močiar, Litava, Alúvium Ipľa,
Zvolen	Poľana, Skalka, Suť, Boky, Gavurky, Hrbatá lúka, Mláčik, Repiská, Bujačia lúka
Žarnovica	Hodrušská hornatina, Suť, Vtáčnik, Klokoč, Revišský rybník, Sokolec, Stráž, Tomov Štál
Žiar nad Hronom	Suť, Vtáčnik, Klokoč,

Zdroj: ŠOP SR

CHVÚ v Banskobystrickom samosprávnom kraji

Okres	Chránené vtáčie územie
Lučenec, Revúca, Rimavská Sobota	Cerová vrchovina - Porimavie
Brezno, Revúca, Rimavská Sobota	Muránska planina - Stolica
Banská Bystrica, Brezno,	Nízke Tatry
Levice, Veľký Krtíš, Lučenec	Poiplie
Banská Bystrica, Brezno, Detva, Zvolen	Poľana
Banská Bystrica	Veľká Fatra
Brezno	Slovenský raj
Lučenec, Revúca, Rimavská Sobota	Cerová vrchovina - Porimavie
Brezno, Revúca, Rimavská Sobota	Muránska planina - Stolica
Banská Bystrica, Brezno	Nízke Tatry
Veľký Krtíš, Lučenec	Poiplie

Zdroj: ŠOP SR

Ramsarský dohovor

V kraji sa nachádza len jedna lokalita zapísaná do Zoznamu medzinárodne významných mokradií na základe Dohovoru o mokradiach majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotop vodného vtáctva) – Poiplie. Má rozlohu 410,87 ha a rozprestiera sa v okresoch Levice a Veľký Krtíš (Ipeľské Predmostie, Šahy). Lokalita je reprezentatívnym príkladom prírodných nížinných nivných ekosystémov panónskej biogeografickej oblasti, nadväzuje na rozsiahlejšie mokradňové ekosystémy na území Maďarska.

Chránené vodohospodárske oblasti

Na území kraja sa nachádzajú chránené vodohospodárske oblasti alebo ich časti - Veľká Fatra, Nízke Tatry (západná a východná časť), Horné povodie Ipľa, Rimavice a Slatiny, Muránska planina a Horné povodie Hnilca. Chránené vodohospodárske oblasti v dôsledku vhodných prírodných podmienok vytvárajú priaznivé akumulácie povrchových a podzemných vôd.

Vyhlásené Chránené vodohospodárske oblasti (CHVO) v Banskobystrickom samosprávnom kraji

Názov CHVO	Plocha CHVO		Využitelné množstvo vodných zdrojov (m ³ .s ⁻¹)		
	Celkom	Z toho v BBSK	Povrchové	Podzemné	Spolu
Veľká Fatra	644	55	0,97	2,98	3,95
Nízke Tatry - západná časť	358	231	-	2,50	2,50
Nízke Tatry - východná časť	805	275	2,33	2,43	4,76
Horné povodie Ipľa, Rimavice a Slatiny	375	375	1,09	0,11	1,20
Muránska planina	205	205	-	1,40	1,40
Horné povodie Hnilca	108	22	0,16	0,1	0,26

Zdroj: SHMÚ

V Banskobystrickom samosprávnom kraji sa vyskytujú aj útvary geotermálnych vôd predstavujúce podzemné vody hlbokých obehov s teplotou podzemnej vody nad 25 ° C, tieto však nemajú vyhlásené ochranné pásma.

3. Charakteristika životného prostredia vrátane zdravia v oblastiach, ktoré budú významne ovplyvnené.

3.1. Krajina a biodiverzita

BBSK má, podobne ako celé Slovensko, významné zdroje biodiverzity. Škála spoločenstiev je veľmi široká, pohybuje sa od teplomilných v južných oblastiach až po vysokohorské vyskytujúce sa vo vyšších nadmorských výškach. Mnohé z týchto spoločenstiev sú neustále pod negatívnymi vplyvmi, čo spôsobuje ich ohrozenosť. Ohrozenosť nižších rastlín v SR predstavuje v súčasnosti 17,6 % (vrátane húb). Podľa Ministerstva životného prostredia SR (2011) ohrozenosť vyšších rastlín činí 42,6 % (za všetky kategórie ohrozenosti), resp. 30,3 % (v kategóriách CR, EN a VU). Ohrozenosť bezstavovcov v SR predstavuje v súčasnosti okolo 8,4 % (resp. 5,4 % v rámci len CR, EN a VU kategórii). Čo sa týka stavovcov, tých je ohrozených až 59 % (resp. 23,5 % v rámci len CR, EN a VU kategórii). Za hlavné hrozby sa považujú intenzívna poľnohospodárska výroba, ťažba dreva, doprava a opustenie poľnohospodárskej pôdy, ktoré spôsobujú zánik rastlinných a živočíšnych spoločenstiev, viažucich sa na biotopy trvalých trávnych porastov.

3.2. Lesy a lesné hospodárstvo

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj výmery lesných pozemkov v jednotlivých okresoch kraja. Podiel lesných pozemkov na celkovej výmere postupne narastá. V roku 2014 dosiahol hodnotu 49,23.

Okres	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Banská Bystrica	47 221	47 232	47 234	47 329	47 338	47 338	47 337	47 336	47 337
Banská Štiavnica	17 156	17 155	17 155	17 163	17 162	17 153	17 149	17 150	17 153
Brezno	86 656	86 673	86 689	86 760	86 867	86 928	86 926	87 194	87 199
Detva	19 977	19 972	19 973	19 973	20 223	20 258	20 251	20 255	20 256
Krupina	21 187	21 186	21 192	21 213	21 214	21 215	21 233	21 232	21 263
Lučenec	33 679	33 676	33 687	33 684	33 841	33 902	33 903	33 902	33 904
Poltár	23 529	23 525	23 524	23 536	23 536	23 536	23 568	23 590	23 612
Revúca	43 547	43 546	43 552	43 553	43 623	43 654	43 753	43 783	43 859
Rimavská Sobota	54 165	54 222	54 243	54 247	54 243	54 273	54 310	54 353	54 472
Veľký Krtíš	25 809	25 838	25 838	25 862	26 082	26 089	26 089	26 105	26 205
Zvolen	34 944	34 943	35 030	35 073	35 079	35 088	35 224	35 326	35 349
Žarnovica	27 312	27 309	27 306	27 305	27 305	27 305	27 302	27 304	27 301
Žiar nad Hronom	27 297	27 331	27 339	27 373	27 377	27 416	27 442	27 456	27 537
% z celkovej výmery kraja	48,92	48,93	48,95	48,98	49,07	49,09	49,13	49,18	49,23

Zdroj: SÚ SR

Z hľadiska ekologickej stability a zdravotného stavu lesov možno na základe Správy o monitoringu zdravotného stavu lesov (2007)konštatovať:

- z celkového počtu 4023 sledovaných stromov bolo 25,6 % stromov hodnotených ako poškodené, t. j. mali defoliáciu väčšiu ako 25 % (stupne defoliácie 2 až 4),
- horšia situácia je u ihličnatých stromov, kde je poškodených 37,5 %, pri listnatých iba 16,6 % stromov. V roku 2007 došlo v porovnaní s predchádzajúcim rokom k miernemu zníženiu podielu poškodených stromov, predovšetkým pri ihličnatých drevinách,

- priemerná defoliácia všetkých drevín spolu bola 23,2 %, ihličnatých 26,4 % a listnatých 20,8 %,
- štatistický rozbor na hladine významnosti preukázal štatistickú významnosť trendu zlepšovania pre kategóriu ihličnatých aj listnatých drevín. Príčinou najväčších výkyvov v jednotlivých rokoch sú klimatické faktory, plodivosť a u niektorých drevín (hlavne duba) prítomnosť listožravého hmyzu. Zdravotný stav ihličnatých drevín je od roku 1996 stabilizovaný (priemerná defoliácia sa pohybuje v rozpätí 26,2 - 28,3 %), pri listnatých drevinách dochádza medzi jednotlivými rokmi k väčším výkyvom,
- Zdravotný stav je na základe počtu stromov zaradených do stupňa poškodenia 2 až 4 naďalej horší ako celoeurópsky priemer, najmä z dôvodu horšieho stavu ihličnatých drevín. Drevinami s najmenšou defoliáciou sú hrab a buk, najväčšiu defoliáciu majú dlhodobý jedľa a smrek,
- až 86,7 % pozorovaných stromov malo aspoň jeden príznak poškodenia škodlivými činiteľmi. Bez príznakov poškodenia bolo len 13,2 % stromov,
- príznaky poškodenia sa najčastejšie vyskytovali na koreňových nábehoch a kmeni, predovšetkým mechanické poškodenie v dôsledku ťažbových zásahov, vyťahovania a približovania dreva,
- podľa výsledkov hodnotenia atmosférickej depozície na plochách intenzívneho monitoringu klesla depozícia síry v lesoch na Slovensku v roku 2006 oproti roku 2001 v priemere o 40 - 50 %,
- na všetkých plochách intenzívneho monitoringu od roku 1999 výrazne poklesla koncentrácia síranových aniónov v zrážkach a následne sa mierne zvýšila hodnota pH,
- celková depozícia dusíka bola na všetkých sledovaných plochách vyššia než depozícia síry, a to v porastoch aj na voľných plochách. Pokračuje teda mierny trend naznačený v predchádzajúcich rokoch, že acidifikačné a eutrofizačné účinky dusíka postupne zohrávajú kľúčovú úlohu aj vo vzťahu k zdravotnému stavu lesných porastov,
- vlastnosti pôdneho roztoku taktiež potvrdzujú vzrastajúci význam transportu dusičnanových aniónov v pôdnom profile oproti síranovým iónom, kde sa prejavuje mierny pokles ich koncentrácií,
- v závislosti od prírodných podmienok a depozičných vstupov pretrvávajú lokálne veľmi silná acidita pôdneho roztoku, vo všeobecnosti nie je zaznamenaný trend zmeny pH pôdneho roztoku.

3.3. Kvalita vody

Podstatná časť zdrojov podzemných vôd v území BBSK je podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 151/2004 o požiadavkách na pitnú vodu a kontrolu kvality pitnej vody vyhovujúca, bez potreby náročnejších úprav.

Čo sa týka úpravní vôd, v Banskobystrickom kraji sú úpravne vody v obciach Hriňová, Klenovec, Málinec a Turček, v ktorých sa upravuje voda z vodárenských nádrží a to znižovaním obsahu železa vo vode. Odstraňovanie zvýšeného množstva radónu v pitnej vode (obce Šumiac, Lom nad Rimavicou, Sihla, Pohorelá, Telgárt) je zabezpečené úpravou vody tzv. prevzdušňovaním cez prevzdušňovacie veže. Na odstraňovanie resp. znižovanie obsahu arzénu v pitnej vode slúžia úpravne vody pre verejné vodovody Pohronský Bukovec (okres Banská Bystrica), Jasenie - Predajná - Nemecká a v obci Podbrezová v okrese Brezno. Technológia úpravy vody pre verejný vodovod v obci Pohronská Polhora je zameraná na odstránenie nerozpustných látok, organických látok (CHSK) a zákalu. Voda z povrchového vodárenského zdroja v obci Čierny Balog sa na úpravni vody upravuje pomocou koagulácie, ozonizácie a filtrácie. Zníženie železa pomocou galvanickej úpravy vody sa aplikuje na úpravni v Rimavskej Seči

3.4. Kvalita pôd

Z hľadiska produkčného potenciálu a ekonomickej rentability poľnohospodárskej výroby je BBSK jeden z najmenej vhodných krajov Slovenska na intenzívne poľnohospodárstvo. Vplyvom nepriaznivých podmienok, nadmorskej výšky, svahovitosti a nízkej úrodnosti pôdy a iných nepriaznivých prírodných podmienok, prípadne v spojení s osobitnými miestnymi hospodárskymi a sociálnymi podmienkami sú náklady na jednotku výroby v poľnohospodárskej činnosti na území BBSK trvalo nadpriemerné.

Katastrálne územia patriace do jednotlivých poľnohospodársky znevýhodnených oblastí boli vyhlásené výnosom MP SR č. 928/1/1999-100, v ktorom sa podrobnejšie vymedzili poľnohospodársky znevýhodnené oblasti s prihliadnutím na výsledky bonitácie poľnohospodárskeho pôdneho fondu a ďalšie kritériá. Zároveň tento výnos informuje o spôsobe a výške poskytovania podpory podnikateľom hospodáriacim na pôde v horských a v iných poľnohospodársky znevýhodnených oblastiach.

Znevýhodnené oblasti a oblasti s environmentálnymi obmedzeniami boli rozčlenené do nasledujúcich kategórií:

H – Horské oblasti

O – Ostatné znevýhodnené oblasti

S – Oblasti so špecifickými nevýhodami

Zastúpenie znevýhodnených oblastí v % z poľnohospodárskej pôdy.

Kraj	Horské oblasti	Ostatné znevýhodnené oblasti	Oblasti so špecifickými nevýhodami
BBSK	57,21	42,79	-

Chemická degradácia pôd

Chemická degradácia pôd môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej fyzikálnych, chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú nutričnú, technologickú a senzorickú hodnotu dopestovaných plodín, alebo negatívne vplyvajú na vodu, atmosféru, ako aj zdravie zvierat a ľudí. Medzi závažnú degradáciu pôdy patrí: kontaminácia pôd ťažkými kovmi a organickými polutantami, acidifikácia, ale aj alkalizácia a salinizácia pôdy. Monitoringom zaťaženia pôd rizikovými látkami sa zaoberá Čiastkový monitorovací systém (ČMS) - Pôda, vykonávaný Výskumným ústavom pôdoznalectva a ochrany pôdy v spolupráci s Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym a Lesníckym výskumným ústavom.

Zvýšené hodnoty rizikových látok v pôde nad limitnými hodnotami treba považovať za dôsledok vplyvu imisií, ale na mnohých miestach aj ako prejav prirodzených endogénnych geochemických anomálií. Namerané hodnoty zistené v rámci ČMS - Pôda prekročili A limity a v ohrozených oblastiach aj B a C limity rizikových látok v pôde. Na Slovensku je vyčlenených 12 najohrozenejších oblastí s pôdami kontaminovanými rizikovými látkami. Sú to Žiarska kotlina - Pohronie, Dolná Orava, Stredný Spiš, Severovýchodný Gemer, Stredný Gemer, Štiavnické vrchy, Košická kotlina, Bratislava, Dolný Váh, Horná Nitra, Stredný Zemplín, Kysuce - Horná Orava - Tatry.

4. Environmentálne problémy vrátane zdravotných problémov, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu.

Základným impulzom vzniku environmentálnych problémov sú negatívne zásahy človeka do prírody, čo sa prejavuje jednak vyčerpávaním prírodných zdrojov, ale aj ohrožovaním ich kvalitatívnych vlastností, ohrožovaním ekosystémov a ich služieb, ohrožovaním biodiverzity,

narušením ekologickej stability, znehodnocovaním kvality životného prostredia a následne i ohrozovaním človeka seba samého. Environmentálne problémy, ktorých riešenie je relevantné aj z hľadiska realizácie RIUS BBSK, možno rozdeliť do nasledovných základných skupín:

A/ problémy ohrozenia biodiverzity a stability krajiny – tieto vznikajú územným stretom stresových faktorov s prírodnými hodnotnými ekosystémami a ich zložkami. Do tejto kategórie možno zaradiť:

- záber prirodzených ekosystémov na realizáciu antropogénnych objektov a línii, zvyšovanie antropizácie územia a následné znižovanie ekologickej stability,
- fragmentácia územia, izolácia populácií, vytváranie bariér v dôsledku budovania technických prvkov v krajine,
- narušenie prirodzeného vývoja ekosystémov, rastlín a živočíchov v dôsledku kontaminácie prostredia cudzorodými látkami, ktoré sú často sprievodnými javmi realizácie mnohých socioekonomických aktivít (priemysel, poľnohospodárstva a lesohospodárska chemizácia a mechanizácia, doprava, rekreácia a pod.),
- nadmerný výrub lesa ohrozujúci nielen cenné lesné biotopy, ale aj plnenie ich mimoprodukčných funkcií, poškodzovanie lesných ekosystémov v dôsledku pôsobenia abiotických, biotických i antropogénnych faktorov,
- ohrozovanie cenných biotopov v dôsledku neorganizovaného skládkovania odpadu na týchto lokalitách, prípadne v ich tesnej blízkosti, čo môže negatívne ovplyvniť ich prirodzený vývoj,
- ovplyvnenie prirodzeného prostredia bioty zmenou abiotických podmienok (narušenie vodného režimu; degradácia pôd a pod.),
- ohrozenie biodiverzity v dôsledku šírenia sa nepôvodných, invázných druhov, ruderalizácia a synantropizácia prírodného prostredia,
- negatívne vplyvy opúšťania poľnohospodárskych pozemkov, pustnutie krajiny, zarastanie a pod. Z tohto aspektu sú veľmi citlivé najmä lúčne a mokradné ekosystémy,
- neefektívne využívanie ekosystémových služieb spoločnosťou, preferencia ekonomických aspektov pred ekologickými a environmentálnymi,
- ohrozovanie krajinej a kultúrnej diverzity v dôsledku nedostatku pozornosti a finančných prostriedkov na údržbu a obnovu krajinného kultúrneho dedičstva.

B/ problémy ohrozenia prírodných zdrojov – vznikajú v dôsledku negatívneho vplyvu ľudských aktivít na jednotlivé prírodné zdroje, výsledkom čoho je ohrozenie a narušenie kvalitatívnych a kvantitatívnych vlastností jednotlivých prírodných zdrojov. Do tejto kategórie možno zaradiť:

- zvýšenú koncentráciu niektorých cudzorodých látok v ovzduší, produkciu skleníkových plynov a ich negatívny vplyv na klímu,
- zaťažovanie zložiek životného prostredia v dôsledku klimatickej zmeny,
- ohrozovanie lesných ekosystémov v dôsledku budovania nevhodnej siete lesných ciest, podmieňovanie erózných procesov v lesoch.

C/ problémy ohrozenia človeka a jeho životného prostredia – vznikajú v dôsledku pôsobenia negatívnych vplyvov priamo na človeka alebo nepriamo ohrozením jeho životného prostredia. Výsledkom je ohrozenie ľudského zdravia a zhoršenie kvality životného prostredia. Do tejto kategórie možno zaradiť:

- zaťaženie životného prostredia v dôsledku pôsobenia rizikových faktorov, ako je znečistenie ovzdušia v urbanizovaných centrách, vysoká hluková záťaž v mnohých obciach, zaťaženie prostredia v dôsledku elektromagnetického smogu a pod.,
- nedoriešené otázky starých environmentálnych záťaží a ich negatívne vplyvy na životné prostredie,

- nedostatočné využívanie tzv. brown fields pre umiestnenie nových činností; mnohé opustené objekty pôsobia negatívne aj na estetiku prostredia a celkový vzhľad obce,
- nekoordinovaný rozvoj turizmu bez zohľadnenia environmentálnych aspektov,
- znehodnocovanie kvality životného prostredia v dôsledku neorganizovaných skládok odpadu,
- v niektorých marginálnych sídlach menšia napojenosť na vodovodnú sieť, čím vzniká riziko konzumácie hygienicky nevyhovujúcej pitnej vody,
- nedostatočná napojenosť na kanalizačnú sieť, čím vzniká riziko úniku znečistených vôd do podzemných a povrchových vôd,
- nedostatočná koordinácia a nesystémový prístup k rozvoju komplexných zdravotníckych a sociálnych služieb; nízka efektivita a dostupnosť a tiež kvalita zariadení poskytujúcich zdravotnú starostlivosť,
- nevyvážený rozvoj sídiel; marginalita, čo sa následne prejavuje na spomalení rozvoja určitých vidieckych sídiel, najmä s menším počtom obyvateľov,
- vyššia nezamestnanosť vidieckeho obyvateľstva, ťažká uplatniteľnosť nízko kvalifikovanej poľnohospodárskej sily na trhu práce,
- riziko ohrozenia kvality poľnohospodárskych produktov pestovaných v zaťažených oblastiach, čo následne môže ohroziť zdravotný stav obyvateľstva,
- negatívne prejavy klimatických zmien – sucho, záplavy čo môže spôsobiť nielen ohrozenie ľudského zdravia a majetku, ale následne aj potravinovú bezpečnosť obyvateľstva.

D/ problémy nevhodného manažmentu, ktoré sú odrazom environmentálnej politiky a vyspelosti spoločnosti. Do tejto kategórie možno zaradiť:

- izolovanosť výskumu a vývoja od praxe, slabá spolupráca medzi výskumno-vývojovými a realizačnými subjektmi, nedostatočný transfer vedeckých poznatkov do reálnej praxe, do realizácie konkrétnych opatrení na riešenie jednotlivých environmentálnych problémov,
- nedostatočná integrácia environmentálnych princípov do priestorovo-plánovacích procesov a do sektorových politík,
- nedostatočná starostlivosť o životné prostredie na všetkých úrovniach ľudskej činnosti,
- nedostatočná integrácia environmentálnych princípov do environmentálnej politiky, preferencia ekonomických požiadaviek nad ekologickými,
- nízke environmentálne povedomie širokej verejnosti a slabá zapojenosť sa verejnosti do ochrany a tvorby životného prostredia; nedostatočné využívanie miestneho rozvojového potenciálu,
- nedoriešené kompenzácie za ušlé zisky, čo môže negatívne ovplyvniť manažment jednotlivých chránených území,
- výrazné tlaky investorov, lobizmus v územno-plánovacej politike jednotlivých územných jednotiek, nekoordinovaný rozvoj podnikateľských aktivít bez zohľadnenia environmentálnych aspektov,
- formálne prijímanie strategických dokumentov, dohovorov, zákonov a pod. a ich slabá aplikácia v reálnej praxi,
- nedostatok kapacít, či už ľudských, technických alebo finančných, na realizáciu environmentálnych aktivít,
- nedostatočné využívanie najlepšie dostupných technológií (BAT),
- neustále pretrvávajúca vysoká surovinová a energetická náročnosť výroby; nedostatočná pozornosť venovaná úsporám energie; nedostatočné využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

5. Environmentálne ciele vrátane zdravotných cieľov zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, ako aj to, ako sa zohľadnili počas prípravy strategického dokumentu.

Pri vypracovávaní cieľov a priorít RIUS BBSK boli rešpektované environmentálne ciele nasledovných dokumentov:

Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky.

Bola schválená uznesením vlády Slovenskej republiky zo 7. septembra 1993 číslo 619 a uznesením Národnej rady Slovenskej republiky z 18. novembra 1993 číslo 339. Stratégia deklaruje päť základných priorít:

- I. ochrana ovzdušia pred znečisťujúcimi látkami a globálna environmentálna bezpečnosť;
- II. zabezpečenie dostatku pitnej vody a zníženie znečistenia ostatných vôd pod prípustnú mieru;
- III. ochrana pôdy pred degradáciou a zabezpečenie nezávadnosti potravín a ostatných výrobkov;
- IV. minimalizácia vzniku, využívanie a správne zneškodňovanie odpadov;
- V. zachovanie biologickej rôznorodosti, ochrana a racionálne využívanie prírodných zdrojov a optimalizácia priestorovej štruktúry a využívania krajiny.

Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR (2001).

Národná stratégia TUR SK uvádza 16 princípov (na riadenie činnosti ľudí) a 40 kritérií (na posudzovanie uplatnenia princípov).

Národná stratégia ochrany biodiverzity a Akčné plány.

Slovenská republika ako jedna z prvých krajín strednej a východnej Európy spracovala a schválila Národnú stratégiu ochrany biodiverzity na Slovensku ako svoj prvý príspevok k implementácii Dohovoru o biologickej diverzite a procesu UNCED'92. Stratégia bola schválená vládou Slovenskej republiky uznesením č. 231 z 1. 4. 1997 a následne bola prerokovaná a schválená Národnou radou Slovenskej republiky uznesením NR SR č. 676 z 2. 7. 1997. Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku (NSOBS) sa týmto stala kľúčovým a principiálnym dokumentom pre ochranu diverzity druhov, ekosystémov a genetickej diverzity, cieľovou stratégiou starostlivosti o prírodu a krajinu. Národná stratégia ochrany biodiverzity definuje 24 cieľov a v ich rámci 143 strategických smerov pre posilnenie ochrany biodiverzity a trvalo-udržateľného rozvoja jej zložiek. V súčasnosti bola aktualizovaná Národná stratégia ochrany biodiverzity pre roky 2012 – 2020. Cieľom tejto stratégie je vytvoriť politický rámec pre zastavenie trendu straty biodiverzity a urýchliť prechod Slovenskej republiky ako členskej krajiny EÚ na „zelenú“ ekonomiku, ktorá účinne využíva prírodné genetické zdroje v zmysle Stratégie Európa 2020. Strategickým cieľom dokumentu je *„Zastaviť stratu biodiverzity a degradáciu ekosystémov a ich služieb v SR do roku 2020, zabezpečiť obnovu biodiverzity a ekosystémov vo vhodnom rozsahu a zvýšiť náš príspevok k zamedzeniu straty biodiverzity v celosvetovom meradle“*.

Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV (NEHAP IV)

NEHAP IV bol schválený na rokovaní vlády SR dňa 11. januára 2012 uznesením č.10. Vypracovaný bol na základe záverov 5. ministerskej konferencie o životnom prostredí a zdraví, konanej v Parme v roku 2010. Cieľom posledného aktualizovaného Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV. je minimalizovať riziká vyplývajúce zo životného prostredia a chrániť tak zdravie ľudí, najmä detí.

IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu vrátane zdravia

1. Pravdepodobne významné environmentálne vplyvy na životné prostredie a vplyvy na zdravie (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne aj negatívne).

Pozitívne vplyvy RIUS BBSK na životné prostredie.

Pôdy a Ovzdušie

Pôdných zdrojov BBSK sa priamo nedotýka žiadne z opatrení navrhovaných na dosiahnutie jednotlivých špecifických cieľov. Sekundárne môžu prispieť k ochrane kvalitatívnych i kvantitatívnych vlastností pôd opatrenia navrhované v rámci špecifických cieľov:

1.2.1: Zvyšovanie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb

4.3.1. Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmeny klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia a hluku

Vodné zdroje

Vody ako krajínotvornej zložky sa priamo dotýkajú aktivity špecifického cieľa 4.2.1: Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie.

Biodiverzita a krajina

Nositeľom pozitívnych vplyvov na biodiverzitu a krajinu sú predovšetkým aktivity špecifického cieľa 4.3.1:

- opatrenia na zníženie hluku v urbanizovanom prostredí: akčné protihlukové plány nad rámec legislatívy EÚ, podrobné hlukové mapy pre zaťažené obytné územia,
- prirodzené krajinné prvky ako napr. malé vodné toky, ostrovčeky lesa, živé ploty, ktoré môžu slúžiť ako ekokoridory, alebo nášľapné kamene pre voľne žijúce organizmy, mestské prvky napr. prvky drobnej infraštruktúry urbánneho dizajnu, zelené parky, zelené steny a zelené strechy, ktoré biodiverzite poskytujú prostredie a ekosystémom umožňujú fungovanie a poskytovanie služieb prepojením mestských, prímestských a vidieckych oblastí,
- aktivity v oblasti dopravnej infraštruktúry: zelené koridory pozdĺž cyklotrás, tzv. greenways (aleje, živé ploty, remízky), zelené steny na protihlukových stenách, vegetačné stredové pásy,
- zazelenanie miest (výsadba a regenerácia izolačnej zelene oddelujúcej obytnú zástavbu od priemyselných stavieb, komerčných areálov alebo frekventovaných dopravných koridorov),
- opatrenia pre zníženie znečistenia ovzdušia a hluku v urbanizovanom prostredí: protihlukové steny a bariéry, protihluková výsadba, protihlukové izolácie na zdroji hluku, resp. vibrácií,
- v regiónoch so zvyšujúcim sa úhrnom zrážok a obdobiami dažďa zavedenie osobitných zberných systémov na odpadovú a dažďovú vodu – zachytávať dažďové vody formou zaústenia strešných a terasových zvodov do povrchového odtokového systému na zber dažďovej vody a odvádzat' zachytenú vodu do vsaku a zberných jazierok, dažďových záhrad, zriaďovanie vegetačných striech, budovanie dažďových nádrží a predčisťovanie dažďových vôd (veľké parkoviská či iné dopravné, priemyselné a obchodné areály), ochladzovacie koridory v urbanizovanom prostredí,
- znižovanie podielu nepriepustných povrchov – na verejných priestranstvách v meste ako aj na parkoviskách v maximálnej možnej miere ponechávať priepustné povrchy (zatrávňovacie dlaždice, dlažby v pieskovom lôžku...),
- multifunkčné zóny, kde sa preferuje využívanie krajiny, ktoré pomáha zachovať alebo obnoviť zdravé ekosystémy s vysokou biodiverzitou, pred inými nezlučiteľnými aktivitami,
- pri správe a údržbe zelene využívať záhradnícke technológie vyvinuté za účelom úspory vody, manažment zelene,

- prispôbiť výber kostrových drevín pre výsadbu v sídlach na predpokladané zvýšenie teploty a posun výškového vegetačného stupňa, zvýšiť diverzifikáciu druhovej a vekovej štruktúry drevín, vo väčšej miere vysádzať aj krátkoveké druhy stromov, a to v poraste aj ako cieľových drevín,
- v bezprostrednej blízkosti obytných zón v intravilánoch miest a obcí prispôbiť manažment údržby a druhové zloženie verejnej zelene zdravotno-hygienickým štandardom kvality ovzdušia s ohľadom na obsah alergénov.

Kvalita života

Okrem pozitívnych vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia možno predpokladať pozitívny vplyv RIUS BBSK aj na celkovú kvalitu života obyvateľov kraja. Zameriavajú sa na to všetky prioritné oblasti RIUS BBK a väčšina ich špecifických cieľov.

Negatívne vplyvy RIUS BBSK na životné prostredie.

Negatívne vplyvy RIUS BBSK na životné prostredie môžu byť spojené s realizáciou niektorých aktivít, v rámci jednotlivých opatrení, ktoré budú mať investičný charakter. V prípade plánovania investícií bude potrebné dodržať všetky povinnosti investora, ktoré mu vyplývajú so zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

V. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

1. Opatrenia na odvrátenie, zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia, ktoré by mohli vyplývať z realizácie strategického dokumentu.

Opatrenia, navrhnuté v strategickom dokumente na realizáciu, majú vo väčšine prípadov neinvestičný charakter a spočívajú v tvorbe organizačných, plánovacích, inštitucionálnych, legislatívnych a programovacích postupov, plánov a činností.

Pre aktivity, ktoré budú mať v rámci realizácie navrhovaných opatrení investičný charakter, platí rovnako ako pre všetky ostatné investičné zámery povinnosť postupovať v súlade so zákonom č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. V zmysle §4 tohto zákona posudzovanie vplyvov strategického dokumentu nenahrádza posudzovanie vplyvov relevantných činností a aktivít navrhovaných v RIUS BBSK.

VI. Dôvody pre výber zvažovaných alternatív a popis toho, ako bolo vykonané vyhodnotenie, vrátane ťažkostí s poskytovaním potrebných informácií, ako napr. technické nedostatky alebo neurčitosti

Identifikácia a vyhodnocovanie alternatívnych riešení boli vykonávané priebežne počas procesu vypracovávania strategického dokumentu.

Celý proces tvorby dokumentu prebiehal na princípe partnerstva pre tvorbu a realizáciu zložené z orgánu regionálnej samosprávy, orgánov miestnej samosprávy, štátnej správy, miestnych iniciatív a ďalších socioekonomických partnerov pôsobiach v území. Všetky zásadné rozhodnutia a výstupy podliehali schváleniu spoločnej rady partnerstva. Rada partnerstva pre RIÚS BBK a IÚS MFO Banská Bystrica, umožňuje plne zabezpečiť identifikáciu a realizáciu priorít na základe konsenzu sociálno-ekonomických partnerov územia a slúži ako nástroj podpory opatrení, ktoré sú realizované z regionálnej a miestnej úrovne.

Vzhľadom na vyššie uvedené bol zámer vypracovaný bezvariantne. Požiadavka bezvariantného spracovania zámeru je uvedená aj v určenom rozsahu hodnotenia.

VII. Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie

Monitorovanie ako nástroj riadenia je pravidelná činnosť zameraná na sledovanie plnenia stanovených cieľov na jednotlivých úrovniach implementácie strategického dokumentu. Monitorovanie pokroku v dosahovaní cieľov a plnení výkonnostného rámca sa vykonáva prostredníctvom merateľných ukazovateľov na všetkých úrovniach riadenia. Monitorovanie IROP – vrátane RIÚS/stratégie UMR - sa vykonáva v súlade so Systémom riadenia EŠIF na programové obdobie 2014-2020.

Monitorovanie RIÚS/stratégie UMR je v podmienkach implementácie stratégií vykonávané SO na základe metodického usmernenia RO pre IROP definujúceho úlohy a výstupy potrebné na zabezpečenie komplexného pohľadu realizácie IROP. Metodické usmernenie zohľadní zabezpečenie, okrem iného, podkladov do výročných, záverečnej správy o vykonávaní IROP, výhľadového plánu implementácie IROP a informácie o realizácii IROP.

Monitorovanie RIÚS ako celku zabezpečuje zodpovedajúce SO VÚC. SO VÚC spolupracuje so SO KM (napr. prostredníctvom vyžiadavanie podkladov apod.), ktoré zodpovedá za monitorovanie stratégie UMR ako súčasti RIÚS. SO VÚC predkladá podklady za RIÚS, vrátane stratégie UMR na základe žiadosti RO pre IROP (okrem vyššie uvedených napr. aj do správy o stave implementácie EŠIF apod.).

V prípade výročnej/záverečnej správa sú podklady týkajúce sa zodpovedajúceho RIÚS, vrátane stratégie UMR predmetom schvaľovania Radou Partnerstva. Predloženie tejto správy Rade Partnerstva zabezpečuje koordinátor RIÚS. Správu následne predkladá riadiacemu orgánu SO, v termíne do 31. marca príslušného roka.

VIII. Pravdepodobne významné cezhraničné environmentálne vplyvy, vrátane vplyvov na zdravie

Vzhľadom na charakter strategického dokumentu a spôsob jeho implementácie nie sú predpokladané priame cezhraničné environmentálne vplyvy.

IX. Netechnické zhrnutie poskytnutých informácií

Samotný dokument bol spracovaný v súlade s dokumentáciou spracovanou Riadiacim pre IROP a to Metodickým usmernením Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR pre prípravu a realizáciu RIÚS a Závaznou osnovou na vypracovanie RIÚS (Verzia 1.0).

RIÚS BBK je štruktúrovaný do troch základných častí t.j. analytickej časti, strategickej časti a vykonávacej časti.

- Cieľom analytickej časti je charakterizovať a posúdiť stav územia v relevantných oblastiach determinujúcich kvalitu života obyvateľov a poskytovaných služieb v BBK a MFO Banská Bystrica. Analýza sa zameriava predovšetkým na prehľad zdrojov územia v jednotlivých aspektoch, v rámci každej tematickej oblasti sú uvedené kľúčové ukazovatele charakterizujúce existujúci stav a možnosti podpory rastu a zamestnanosti v konkrétnom území.
- Strategická časť identifikuje strategické a investičné priority, špecifické ciele a aktivity pre jednotlivé typy území BBK, ktoré budú viesť k dosiahnutiu uvádzaných cieľov a očakávaných výsledkov cielennej podpory a v implementačnej fáze budú premietnuté do konkrétnych integrovaných projektov.
- Vykonávacia časť popisuje spôsob zabezpečenia napĺňania cieľov RIÚS BBK a IÚS MFO mesta Banskej Bystrice z hľadiska časového, finančného a inštitucionálneho. Ide predovšetkým o inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie RIÚS BBK a IÚS MFO Banská Bystrica, časový a finančný harmonogram realizácie a proces monitorovania a hodnotenia.

Náležitá pozornosť pri príprave dokumentu bola venovaná projektovým zámerom budúcich oprávnených žiadateľov na úrovni verejného i neverejného sektora. BBK oslovil k predloženiu projektových zámerov všetky obce na území kraja, ako i ďalších sociálnoekonomických partnerov v troch termínoch a predložené návrhy projektov postupne konzultovali s potenciálnymi žiadateľmi formou verejných konzultácií a na stretnutiach spoločných odborných pracovných skupín.

Všetky projektové zámery boli poskytnuté spoločným odborným poradným skupinám ako podklad pre spracovanie RIÚS BBK a IÚS MFO Banská Bystrica, územne spracované a posúdené kritériami objektivizujúcimi reálne potreby územia.

X. Informácia o ekonomickej náročnosti (ak to charakter a rozsah strategického dokumentu umožňuje)

Ekonomickou náročnosťou a finančnými podmienkami implementácie RIÚS BBK sa podrobne zaoberá jeho tretia – vykonávacia časť, v rámci ktorej bol spracovaný nasledovný indikatívny časový a finančný harmonogram realizácie RIÚS/stratégie UMR.

Indikatívny časový a finančný (zdroje z ERDF) harmonogram realizácie RIÚS/stratégie UMR

Špecifický cieľ	ROK							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu
Špecifický cieľ 1.1: Zlepšenie dostupnosti k cestnej infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy	0,00	30 000	5 549 000	1 035 000	17 000 000	17 436 000	0,00	41 050 000
Špecifický cieľ 1.2.1: Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy	0,00	0,00	2 000 000	2 500 000	0,00	0,00	0,00	4 500 000
Špecifický cieľ 1.2.1: Zvyšovanie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb	0,00	0,00	8 000 000	5 500 000	2 000 000	2 000 000	0,00	17 500 000
Špecifický cieľ 2.1.1: Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení BBK z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch veku na komunitnej úrovni	0,00	1 200 000	5 500 000	4 000 000	3 000 000	2 000 000	0,00	15 700 000
Špecifický cieľ 2.1.2: Modernizovať zdravotnícku infraštruktúru za účelom integrácie primárnej zdravotnej starostlivosti	0,00	0,00	7 732 700	6 000 000	3 488 400	3 000 000	1 000 000	21 221 100
Špecifický cieľ 2.2.1: Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl	0,00	1 000 000	3 000 000	4 000 000	1 000 000	1 000 000	0,00	10 000 000
Špecifický cieľ 2.2.2: Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl	0,00	0,00	500 000	2 500 000	1 500 000	0,00	0,00	4 500 000
Špecifický cieľ 2.2.3: Zvýšenie počtu žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní	0,00	0,00	4 660 000	6 000 000	2 000 000	2 000 000	0,00	14 660 000
Špecifický cieľ 3.1: Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu,	0,00	0,00	0,00	17 800 000	0,00	0,00	0,00	17 800 000

Špecifický cieľ	ROK							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu
netechnologických inovácií BBK a mesta Banská Bystrica								
Špecifický cieľ 4.2.1: Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie	0,00	0,00	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	0,00	20 000 000
Špecifický cieľ 4.3.1: Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmeny klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia a hluku	0,00	0,00	6 048 493	5 000 000	5 500 000	3 500 000	0,00	20 048 493
	0,00	2 230 000	47 990 193	59 335 000	40 488 400	35 936 000	1 000 000	186 979 593

XI. Miesto a dátum vypracovania

Banská Bystrica, november 2015

XII. Potvrdenie správnosti údajov**XII. 1. Meno spracovateľa**

Ing. Vladimír Jenčurák, hlavný riešiteľ

XII. 2. Meno oprávneného zástupcu navrhovateľa

Ing. Mgr. Marián Kotleba, predseda Banskobystrického samosprávneho kraja